

((آشنایی با عقاید اسلامی))

عقیده (۲)

تدوین و تقدیم :

موسسه فرهنگی قرآن و سنت نبوی روانسر

فهرست مطالب

۵	مقدمه
۵	شناخت آفریدگار جهان
۶	آیات خداوند در عالم حشرات
۱۰	آیات خداوند در عالم حیوانات
۱۲	واپسین سخن
۱۳	هدف از آفرینش جهان چیست؟
۱۳	هدف از آفرینش انسان چیست؟
۱۴	مفهوم کلی عبادت
۱۶	ایمان به فرشتگان
۱۶	طبیعت و سرشت فرشتگان
۱۷	تعداد فرشتگان
۱۷	اصناف فرشتگان و وظایف آنها
۱۸	ماموران و مراقبان آدمیان
۲۰	اثر ایمان به فرشتگان

۲۰	پیامبر کیست ؟
۲۱	اخبار غیبی از زبان پیامبر
۲۳	وحی چیست ؟
۲۴	در زمینه ی علوم تجربی
۲۷	در زمینه ی بیان اخبار غیبی
۳۰	ایمان به آخرت
۳۰	ایمان به آخرت
۳۲	احوال آدمیزاد پس از مرگ
۳۳	عذاب قبر
۳۴	عالم برزخ
۳۵	پایان عالم هستی
۳۵	علائم ساعت موعود
۳۹	وقوع ساعت موعود
۳۹	دمیدن در صور
۴۰	دمیدن در صور برای بار دوم
۴۱	حشر آدمیان
۴۲	نامه اعمال

۴۲	سیمای مجرمان
۴۳	آغاز محاکمه و محاسبه
۴۵	صفت میزان
۴۶	قصاص
۴۶	پل صراط
۴۷	ورود به دوزخ
۴۷	روز فصل و جدایی
۴۸	ورود نیکوکاران به بهشت
۴۸	حوضهای بهشت
۴۹	کاخها و اتاقهای بهشت
۴۹	درختان و میوه های بهشت
۵۱	غذاهای بهشت
۵۱	نوشابه های بهشت
۵۲	جواهرات و لباسهای بهشت
۵۲	کشاورزی در بهشت
۵۳	وسایط نقلیهٔ سواری
۵۳	بازار های بهشت
۵۴	آتش جهنم

۵۴	طبقات دوزخ
۵۶	اوصاف دوزخ
۵۷	اوصاف اهل دوزخ
۵۸	غذا و نوشیدنیهای اهل دوزخ
۵۹	گفتگوی اهل بهشت و جهنم
۵۹	طلب یاری اهل دوزخ
۶۱	خاتمه
۶۲	منابع

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَ
عَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَاتَّبَاعِهِ أَجْمَعِينَ....

از مهمترین صفات بارز شخص مومن ، وجود عشق و محبت قلبی به همگان و رساندن پیام هدایت خداوند رحمان به آنان است. و نجات مردمان از ظلمت و گمراهی و هدایت به سوی نور و ایمان وظیفه ی اساسی خود می داند . لذا بر خود لازم دانستیم تا این مختصر را به نوجوانان عزیز تقدیم داریم .

هدف از تدوین این رساله ، آشنا کردن نوجوانان با عقاید اسلامی ، و رسوخ این عقیده در دل درون آنها است تا انسانی یکتا پرست بار آمده و با فطرت پاک اسلامی پرورش یابند . امید است مورد استفاده ی خوانندگان محترم واقع شده و ما را از دعای خیر خود محروم ننمایند .

موسسه ی فرهنگی قرآن و سنت نبوی روانسر

شناخت آفریدگار جهان

موجودات بسیاری هوا و امواج رادیویی و تلویزیونی در پیرامون ما وجود دارند ، گرچه یقین صد درصد به وجود آنها داریم ، اما هرگز آنها را بطور مستقیم با یکی از حواس پنجگانه (بینایی ، شنوایی، چشایی ، بویایی و لامسه) احساس نکرده ایم ، بلکه از روی آثار و نشانه هایشان آنها را می شناسیم ، باید خداوند را هم مانند اینگونه امور، از طریق آیات ، آثار و نشانه هایش شناخت و به او ایمان داشت ، نه از طریق مشاهده و به کمک حواس پنجگانه .

۱- آیات و نشانه های خداوند در عالم موریانه

از میان ۷۰۰۰۰۰ نوع حشره ی شناخته شده توسط دانشمندان ، فقط به اختصار نحوه ی زندگی **موریانه** را معرفی می نمائیم :

موریانه موجودی است که در زیر زمین و در جای نمناک زندگی می کند و در برابر آفتاب به علت نازکی پوست زود هلاک می شود و موجودی نابیناست ، در حالی که خانه ی او از محکمترین خانه های روی زمین است و آن را با سیمانی می سازد که بمب های معمولی قادر به تخریب آن نمی باشند که گاهی ارتفاع این خانه ها به ۱۲ متر می رسد و بیشتر در افریقا و استرالیا

زندگی می کنند ، معمولاً در هر شهر(لانه) حدود دو میلیون موریانه به صورت اجتماعی باهم زندگی می کنند و نظم و تمدنی که در شهر آنها حاکم است در هیچ موجود متمدنی دیده نمی شود از جمله :

۱- کارگران : موریانه های نابینایی هستند که کار ساختن بنای شهر و مرمت آن به عهده ی آنها است . این موریانه ها خاک طبقات زیرین زمین را با آب دهان خود ترکیب می کنند و با آن محکمترین سیمان جهان را می سازند و ساختمان شهر را با آن بالا می برند .

۲- مأموران تهویه : با توجه به اینکه موریانه ها نمی توانند در دمای کمتر از ۳۰ درجه ی سانتیگراد و رطوبت ۹۸ تا ۹۹ درصد زندگی کنند ، بنابراین عده ای از موریانه ها از طریق کشیدن کانالها و شیوه های بسیار پیشرفته ی مهندسی ، مسئول تنظیم درجه حرارت و رطوبت و ثابت نگه داشتن و جلوگیری از نوسانات آن می باشند ، زیرا اگر مقدار رطوبت به اندازه ی چند درصد پایین بیاید در مدت ۵ الی ۱۰ ساعت موریانه ها خواهند مرد . آنها همچنین برای تنفس دو میلیون موریانه ی داخل شهر بایستی روزانه ۱۲۰۰ لیتر هوای تازه وارد شهر و ۲۴۰ گالن گازکربنیک خارج نمایند .

۳- مأمورین رفت و روب شهری : این عده کیسه ای در زیر شکم دارند که زباله ها را در آن جای می دهند همین که پر شد آن را در محیطی که مخصوص زباله دانی است ، می ریزند .

۴- شیمیدانها : این عده یک رشته اعمال شیمیایی روی زباله ها انجام می دهند و آن را به غذای مطبوع و مفید تبدیل می نمایند.

۵- مهندسين عمران : مهندسين نقشه ی شهر را طوری طراحی کرده اند که همه ی خیابانهای شهر به مرکز شهر که کاخ سلطنتی در آنجا واقع است وصل می شوند و خیابانهای پر رفت و آمد را به صورت دو طرفه طراحی کرده اند ، یکی برای رفت و دیگری مختص برگشت است . همچنین در بین راه گاراژهایی برای استراحت کارگران ترتیب داده اند .

۶- مأموران تغذیه : شهر موریانه یگانه شهری است که غذا بطور مساوی میان همگان تقسیم می شود و هر موریانه ای که گرسنه باشد موریانه ی دیگر بلافاصله از غذایی که در معده دارد مقداری به او می دهد ، در نتیجه در جوار موریانه های سیر موریانه های گرسنه وجود ندارند و کشور آنها فقیر و ثروتمند ندارد .

مأمورین تغذیه می توانند با غذاهای خاصی که به ملکه می خوارانند نسل آینده را سرباز ، کارگر ، شاهزاده و یا حتی دارای بال و چشم نمایند .

۷- پرستاران : ملکه در فصل تخمگذاری در هر شبانه روز ۴۸۰۰۰ تخم می گذارد که کار نگه داری از تخم و نوزادان بر عهده ی این عده از موریانه ها می باشد .

۸- تشکیلات لشکری : این عده نگهبانان و مدافعان شهر در مقابل حملات احتمالی دشمن و بالاخص مورچه ها می باشند .

۹- پلیس : در شهر موریانه فرد تنبل ، بیکار و مریض نخواهی یافت ، چون مریض با پای خود به بخش گورستان می رود و در آنجا جان می سپارد و افراد تنبل هم توسط پلیس شهر دستگیر و اعدام می شوند ، و در واقع شهر موریانه یگانه شهری است که ولگرد ندارد .

راستی موریانه ها در کدام دانشکده ی افسری ، یا مهندسی ، علوم پایه ، حقوق و یا پرستاری آموزشهای لازم را دیده اند؟ و یا آن کدام استاد است که آنها را این چنین در راستای منافعشان ارشاد و راهنمایی کرده است؟! به یقین کسی جز الله ، آفریننده هستی نیست . و راستی کدام شخص عاقل و دانا است با دیدن این همه نشانه در عالم این حشرات ، در مقابل علم و تدبیر آفریننده هستی سر خضوع فرود نیاورد؟!

۲- آیات و نشانه های خداوند در عالم شتر

با توجه به تنوع گونه ها در عالم حیوانات ، برای اهل دقت و بصیرت اشاره ای مختصر کافی است.

شتر : شتر حیوانی است که در مناطق گرم و خشک زندگی می کند و طوری آفریده شده است که با نوع آب و هوا ، وضعیت جوی ، پوشش گیاهی و .... محیط کویری کاملاً هماهنگ و سازگار است . و از پس همه ی مشکلات چنین محیطی بر آمده است ، از جمله :

- مشکل کم آبی : معمولاً بیابانها و کویرها ، خشک ترین و کم آب ترین مناطق جهان می باشند که زیستگاه اصلی شتر است و با وجود خشک بودن و کم آب بودن این مناطق ، شتر مطمئن ترین وسیله ی مسافرت در این نواحی است ، چون در بدنش میلیاردها سلول وجود دارند که در هنگامی که شتر آب می نوشد این سلولها چندین برابر انبساط می یابند و در خود آب ذخیره می کنند . همچنین سلولهایی در بدن شتر وجود دارند که می توانند از علفهای خشکی که شتر می خورد آب تهیه کنند ، بنابر این شتر با در اختیار داشتن این ذخیره ی آب ، قادر است در گرمای شدید و سوزان کویر چندین روز بدون آب راهپیمایی کند .

- مشکل کمبود غذا : شتر هنگامی که در بیابانهای خشک برای مدت طولانی راهپیمایی می کند و غذا و علفی در آنها یافت نمی شود ، از چربی و غذای ذخیره شده در کوهان خود که همچون توشه ی راه بر پشت دارد ، استفاده می کند .

- مشکل مسافرت در طوفان : در هنگام طوفان شدید شن در بیابانها ، همه ی موجودات زنده از حرکت و ادامه ی سفر باز می مانند ، اما شتر بر خلاف سایر موجودات زنده ، بجای یک پلک دو پلک چشم دارد که یکی از این دو پلک مخصوص روزهای طوفانی است که شتر در مواقع طوفان با بستن آن از ورود شن و خار و خاشاک به چشم خود جلوگیری می کند و به راحتی به مسیر خود ادامه می دهد .

- مشکل راه یابی : شتر با وجود ناپدید شدن راه در اثر طوفان شن ، مسیر را تشخیص می دهد و گم نمی شود و می تواند به حرکت به سوی مقصد ادامه دهد .

- مشکل فرو رفتن در شن : پاهای شتر برخلاف پاهای اسب و استر که در شن فرو می روند ، انتهای پایش حالت خُف دارند و سبب می شود به آسانی روی شن ها حرکت کند بدون اینکه در شن ها فرو روند .

- مشکل پوشش گیاهی خاردار : پوشش گیاهی مناطق کویری به علت کم آبی شدید ، خاردار می باشند و حیوانات نمی توانند از آنها استفاده ی غذایی کنند ، اما در لبه های شتر شکاف و ترک‌هایی وجود دارد که حداقل برخورد و تماس را با خار پیدا می کنند و در نتیجه شتر به آسانی می تواند از آنها استفاده ی غذایی کند ...
راستی چه کسی شتر را این چنین سازگار با شرایط خاص محیط ناسازگار کویری آفریده است ؟ آیا لازم نیست در این باره بیندیشیم .^{۱۱)}

واپسین سخن

آیات و نشانه خداوند متعال موجود در جهان ، فقط برای کسانی که از فهم واقعی و نعمت تفکر و تعقل محروم باشند ، مؤثر واقع نمی شود . قطعاً آنانکه گرفتار فساد و ظلم ، و کبر و جهل گرفتار شده اند ، قدرت دیدن و شنیدن و درک حقایق را ندارند . زیرا ظلمت گناه و معصیت ، ابزارهای شناخت آنها دچار اختلال کرده است و از شناخت حقایق محروم می سازد .

---

^۱ - افلا ينظرون الى الابل كيف خلقت . غاشیه / ۱۷ آیا به شتران نمی نگرند که چگونه آفریده شده اند !؟

هدف از آفرینش جهان چیست ؟

بعد از علم و ایمان به آفریدگارِ جهان و انسان ، این سؤال برای آدمی مطرح می شود که راستی هدف خداوند متعال از آفرینش جهان و مخصوصاً انسان چه بوده است؟

غرض از پدید آمدن مواد (خاک ، آب ، هوا و...) پیدایش نباتات ، و مقصود از پدید آمدن نباتات ، بوجود آمدن حیوانات بوده ، و منظور از آفرینش همه ی اینها پیدایش هیكل آدمی است ، چون تا مواد نباشد هیچ نباتی امکان حیات و رشد و تولید مثل نخواهد داشت و تا نبات هم نباشد هیچ حیوانی امکان وجود و بقا نخواهد داشت و حیات و بقای آدمی هم در گروه وجود نباتات و حیوانات است . بنابراین آفرینش آسمانها و زمین و آنچه در آن دو و میان آن دو است همگی به مقتضای تعلق اراده و مشیت خداوند متعال بر آفرینش و معرفی خود به مخلوقات و بخشندگی او نسبت به موجودات بوده و جملگی آن را برای آدمی آفریده است .

هدف از آفرینش انسان چیست ؟

هنگامی که پدیده ها ، اشیاء و اسباب و امکانات موجود در محیط پیرامون خویش را نظاره کنیم ، در می یابیم که هریک برای

هدفی معین بوجود آمده اند ... حال راستی باید هدف خداوند متعال از آفرینش انسان چه بوده باشد که هر آنچه در زمین قرار داده همه را برای استفاده و بهره مندی او آفریده است ؟

خداوند متعال انسان را به عنوان خلیفه و جانشین خود در سرزمین قرار است . و خداوند برای انسان به عنوان جانشین خود ، تکالیفی را تعیین کرده است و از آن ، به عنوان عبادت یاد کرده است و وظیفه اش عبادت و بندگی پروردگار می باشد . با این توضیح که انسان به اراده و اختیار خود می تواند امر خلافت و جانشینی خداوند متعال را بپذیرد و عبودیت و بندگیش را بجا آورد و یا با میل و اراده ی خود از امر خلافت و جانشینی خداوند متعال امتناع ورزد و بجای عبودیت پروردگار ، دار و دسته ی شیطان و پیرو هوای نفس اماره باشد .

مفهوم کلی عبادت

عبادت به معنی بندگی و اطاعت و پیروی همه جانبه از دستورات خدا و رسول ، و توجه قلبی و پرستش خالصانه ی او ، می باشد.

” عبادت اسمی است در بر گیرنده تمامی گفتارها و کردارهای ظاهری و باطنی مورد پسند و قبول خداوند“. بنابراین نماز، زکات ، روزه ، حج ، راستگویی ، امانتداری ، احسان به پدر و مادر ، حفظ پیوند خویشاوندی ، پایبندی به عهد و پیمان ، امر به معروف و نهی از منکر ، جهاد با کفار و منافقان ، خوبی به همسایه و یتیم و درمانده و مسکین و غریب و اسیر و حیوانات و ذکر و نیایش و تلاوت قرآن و این قبیل از کارها نمونه هایی از عبادت می باشند . همچنین دوست داشتن خدا و رسول ، ترس از خدا و بازگشت بسوی او ، اخلاص عقیده ، پذیرش خواسته ی خدا ، سپاس نعمت ها ، رضا به قضا و قدر، توکل بر خدا ، ایمان داشتن به رحمت خدا و خوف از عذابش و نظایر این کارها در شمار عبادت خداوند هستند .

بنابراین انجام هر آنچه که خدا و پیامبر (ص) بر آن فرمان داده اند ، خواه در امور شخصی و یا در امور اجتماعی و سیاسی ، عبادت محسوب می شود و عمل بر خلاف آن گناه و نافرمانی می باشد. انجام کلیه امور شخصی و فعالیت های اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی و... به شرط خلوص نیت و رعایت حدودات الهی برای شخص مؤمن ، عبادت محسوب می شوند .

ایمان به فرشتگان

پیامبر (صلی الله علیه وسلم) می فرماید : فرشتگان از نور آفریده شده اند...

از آنجائیکه ایمان به فرشتگان از ارکان عقیده ی اسلامی است ، بر ما مؤمنین لازم است به وجود آنها ایمان داشته باشیم .

طبیعت و سرشت فرشتگان

- سرشت و طبیعت فرشتگان جدا از طبیعت انسان است . و با آن تفاوت بسیار دارد. از جمله ویژگیهای خاص فرشتگان :
- ۱- قبل از انسانها آفریده شده اند.
  - ۲- دارای بالهای بسیار قوی و نیرومندی هستند.
  - ۳- از قدرت صعود و فرود در آسمانها و زمین برخوردارند
  - ۴- از خداوند خوف و ترس بسیار دارند .
  - ۵- از دستورات خداوند بدون چون و چرا اطاعت و فرمانبرداری می نمایند.
  - ۶- در نزد پروردگار مورد اکرام و احترام هستند .
  - ۷- از قدرت خارق العاده ای برخوردار می باشند
  - ۸- نر و ماده ندارند و ازدواج و تولید مثل نمی نمایند .

۹- برای انسانها قابل مشاهده نیستند .

۱۰- در شکل و قیافه انسانهای شناخته شده یا ناشناخته ظاهر می شوند .

تعداد فرشتگان

پیامبر(ص) در باره فراوانی فرشتگان فرمود : آسمان را همه و انعکاس صداها فرا گرفته است و باید هم آنگونه باشد ، چون جایی نیست مگر اینکه در آن فرشته ای در حال سجده یا رکوع است.

اصناف فرشتگان و وظایف آنها

فرشتگان دارای اصناف مختلفی هستند و هریک از آنها وظایفی برعهده دارند ، و در راس همه ی آنها جبرئیل، میکائیل (مکیال)، اسرافیل و عزرائیل قرار دارند .

۱- جبرئیل : فرشته ای است که از طرف خداوند وحی را به پیامبران ابلاغ می نماید.

۲- میکائیل : مأمور باران و رزق و روزی بندگان است.

۳- اسرافیل: مأمور دمیدن در صور است که به امر خداوند متعال با نفخ اول (دمیدن در شیپور) هر آنچه در آسمانها و زمین است جز

آنهایی که خداوند آنها را از مرگ برای مدتی معین استثنا کرده است ، هلاک می شوند . سپس برای شروع حیات پس از مرگ برای بار دوّم در صور می دمدم ، بناگاه همگی جان می گیرند و بپا می خیزند . و به سوی صحرای محشر به حرکت در می آیند .

۴- عزرائیل: همان ملک الموت و سرکرده ی فرشتگان قبض روح است .

فرشتگان مأمور به قبض ارواح دو دسته هستند:

الف- ناشطات : فرشتگانی هستند که مأمور به گرفتن ارواح مؤمنین با مهربانی و نرمی می باشند.

ب- نازعات : فرشتگان مأمور به گرفتن ارواح کفار با شدت و سختی و خشم و عصبانیت هستند.

۵- حاملان عرش : عرش پروردگار را بر فراز سرخود بر می دارند .

۶- حلقه زندگان و فراگیرندگان عرش.

۷- مأموران بهشت

۸- مأموران دوزخ

مأموران و مراقبان آدمیان

اینها خود دارای اصناف و گروه های مختلفی هستند و برای هر صنف و گروه وظایفی است همچنانکه در نصوص آمده است، از جمله آن اصناف :

- ۱- دمیدن روح در جنین
- ۲- نویسندگان نامه ی اعمال انسان
- ۳- محافظت از انسانها در برابر خطرات
- ۴- تثبیت و تأیید پیامبران
- ۵- دعای خیر و استغفار برای مؤمنان
- ۶- بشارت بهشت دادن به مومنان
- ۷- صلوات فرستادن بر پیامبر (ص) .
- ۸- رساندن صلوات و سلام دیگران به پیامبر(ص) .
- ۹- صلوات فرستادن بر کسانی که بر پیامبر صلوات می فرستند .
- ۱۰- ثبت نام حاضرین در نماز جمعه
- ۱۱- جستجوی ناپدید شدگان اهل مسجد و نماز جماعت
- ۱۲- حضور در مجالس ذکر
- ۱۳- حضور نزد تلاوت کنندگان قرآن
- ۱۴- گستردن بال ها برای طالبین علم
- ۱۵- درود و سلام فرستادن بر معلمان
- ۱۶- درود سلام فرستادن بر عیادت کنندگان
- ۱۷- درود و سلام فرستادن بر کمک کنندگان دیگران .
- ۱۸- درود و سلام فرستادن بر سحر خیزان
- ۱۹- اعلام محبت خداوند نسبت به مؤمنین واقعی

- ۲۰- کمک و یاری رساندن به مؤمنان
- ۲۱- شرکت در تشییع جنازه ی مؤمنان
- ۲۲- نازل کردن عذاب بر گناه کاران
- ۲۳- انجام سایر امورات این عالم

اثر ایمان به فرشتگان

- ۱- ایمان به ملائکه سبب می شود تا در هیچ موقعیتی آدمی خود را تنها نپندارد ، و حضور آنها را همیشه در کنار خود احساس نماید.
- ۲- در هنگام تصمیم بر انجام گناه، احساس حضور و مراقبت آنها، سبب ایجاد شرم و حیا شده و مانع انجام گناه و نافرمانی می شود .

پیامبر کیست ؟

پیامبر فرستاده و مردی است آزاده ، که خداوند متعال او را از میان مردمان برگزیده و به او رسالت و منهج و برنامه عطاء کرده است و به تبلیغ آن مکلف نموده و صفاتی که لازمه دریافت وحی و حمل مسئولیت دعوت الی الله است به او بخشیده است.

اخبار غیبی از زبان پیامبر (ص)

سحر ، جادو ، شعبده بازی و پیش بینی و... اموری اکتسابی و آموختنی هستند و با تعلیم و تمرین و به کمک اسباب و امکانات مادی ، امکان دسترسی بدانها برای بسیاری از انسانها میسر است . اما معجزه ، خارج از دایره ی آموزش بوده و انجام آن به کمک اسباب و وسایل مادی امکان پذیر نیست . لذا فقط کسی می تواند پیش گویی آگاهانه بنماید و از آینده خبر درست و واقعی بدهد که پیامبر باشد و این کار هم فقط در سایه ی ارتباط با عالم غیب و از طریق معجزه میسر است . از جمله ی اخبار غیبی نبوی :

۱- هجوم ارتش چند ملیتی به سرزمین های اسلامی : (پیامبر - ص - فرمود) : نزدیک است که سایر ملل ، بگونه حمله ور شدن حیوان درنده به صیدش به شما حمله ور شوند. یکی از آن میان گفت : آیا در اثر کم بودن تعداد ما است ای پیامبر خدا (ص) ؟ فرمود : خیر بلکه تعداد شما بسیار زیاد است ، اما به مانند خار و خاشاک روی سیلاب هستید و خداوند ترس و هیبت و شکوه شما را از قلوب دشمنانتان می زداید و در قلوب شما وهن قرار می دهد . کسی پرسید : ای پیامبر خدا (ص) وهن چیست ؟ فرمود : عشق و حب دنیا و ترس از مرگ است . رواه ابوداود

۲- کشف معادن نفت و گاز و مدیریت کفار بر آن :

معادن فراوانی کشف می شوند از جمله آنها ، معادن مجاور حجاز است که بدترین مردمان (شرکت های خارجی سودجو و خائن) به سویش می آیند . اخرجه حاکم

اولین کسانی که استخراج معادن مجاور حجاز را شروع نمودند بیگانگان و بدترین مردمان بودند ...

۳- رها کردن حقایق اسلام و اکتفا کردن به نماز و روزه :

بر مردمان روزگاری می گذرد که به خداوند ایمان دارند و نسبت به او هم شرک نمی ورزند و روزه ماه رمضان را بجا می آورند و نمازهای پنجگانه را هم ادا می کنند ، در حالی دین اسلام از آنها سلب گردیده است ، زیرا آنان حق را می بینند ، اما به راحتی از کنارش می گذرند . رواه ابن وضاح

۴- قَلَّتْ مؤمنین واقعی و فراوانی اشرار :

بدان بر نیکان پیشی گرفته و بر آنان چیره می شوند تا جائیکه مؤمن پنهان می ماند آنچنانکه امروز منافق در میان شما خود را پنهان می کند . اخرجه دیلمی

راستی شخص امّی و درس نخوانده ای چون محمّد در آن جامعه ی جاهلیت زده و بدور از علم و فرهنگ و تمدن چگونه به این همه امور نا آموختنی و غیبی دسترسی پیدا نمود و آن را برای

ما بیان نمود تا در وقت فتنه ها و ظلمات ، حقایق را ببینیم و فراموش نکنیم ... !؟

وحی چیست ؟

وحی از نظر شرعی ؛ به هر آنچه که از طرف خداوند بر پیامبران نازل می شود ، وحی گفته می شود .

وحی معجزه است ، یعنی طوری است که امکان ندارد از انسان یا هر مخلوق دیگری سرچشمه گرفته باشد و دیگران از آوردن چنین چیزی عاجز و ناتوانند .

اهمیت قرآن در آن است که وحی است ، یعنی معجزه می باشد و دیگران از آوردن چنین کتابی عاجز و ناتوانند .

اعجاز قرآن

قرآن در زمینه های زیر معجزه است :

- ۱- در زمینه ی علوم تجربی .
- ۲- در زمینه ی بیان اخبار غیبی .

اعجاز قرآن در زمینه ی علوم تجربی

قرآن بیش از ۱۴۰۰ سال قبل به تعدادی از حقایق علمی و تجربی اشاره نموده است که نشان دهنده ی حقایق این کتاب و معجزه بودن آن است ، چون کسی ابزار شناخت این حقایق را در اختیار نداشت . از جمله ی آن حقایق علمی :

۱- حرکت و گردش زمین : امروزه حرکت وضعی (گردش زمین به دور خود در هر شبانه روز) و حرکت انتقالی (گردش زمین به دور خورشید در هر سال) بر همگان آشکار است . قرآن در این باره می فرماید :

کوهها را می بینی و آنها را ساکن و بی حرکت می پنداری ، در حالی که کوهها مانند ابرها در سیر و حرکت هستند . نمل/۸۸

۲- گردش خورشید و ماه : خورشید دارای سه نوع حرکت ؛ وضعی (به دور خود با سرعت ۳۶۰۰ کیلومتر در ساعت) و انتقالی (حرکت به همراه منظومه ی شمسی با سرعت ۱۹/۵ کیلومتر در ثانیه) و حرکت به دور مرکز کهکشان است .

و خورشید به سوی قرارگاه خود در حرکت است ، این محاسبه و اندازه گیری و تعیین خدای بس چیره و توانا و دانا است یس/۳۸
برای ماه نیز منزلگاههایی تعیین کرده ایم . یس/۳۹

۳- خروج از نیروی جاذبه ی زمین : از جمله مسائل و آرزوهای بزرگی که در طول تاریخ و مخصوصاً در قرن بیستم ذهن و اندیشه ی اندیشمندان را به شدت به خود مشغول کرده بود خروج از زمین و صعود و فرود در دیگر کرات آسمانی بود که برای اولین بار انسان در سال ۱۹۶۱ به این آرزوی دیرینه ی خود رسید .

ای گروه جن ها و انسانها اگر می توانید از نواحی آسمانها و زمین بگذرید ، بگذرید . ولیکن نمی توانید بگذرید مگر با قدرت .
الرحمن/۳۳

۴- کاهش اکسیژن در ارتفاعات : قبل از اختراع هواپیما و بالگرد کسی نمی دانست که تا ارتفاع ۸۰۰ الی ۱۰۰۰ کیلومتری هوا وجود دارد و بعد از آن هوایی جهت تنفس موجود نیست و هرچه به طرف آسمان بالا رویم از حجم اکسیژن هوا کاسته می شود و عمل تنفسی به سختی انجام می گیرد .

آن کس را که خدا بخواهد هدایت کند سینه اش را برای (پذیرش) اسلام گشاده می سازد و آن که را خدا بخواهد گمراه و سرگشته کند سینه اش را به گونه ای تنگ می سازد که گویی به سوی آسمان صعود می کند . انعام/۱۲۵

۵- بارور کردن ابر : در ابر نیروی الکتریسته وجود دارد و بر این اساس ابرها دو نوعند : ۱- ابر با بار الکتریسته مثبت ۲- ابر با بار

الکتریسته منفی . بارش فقط در صورتی امکان پذیر است که توسط باد این دو نوع ابر (مثبت و منفی) باهم ترکیب شوند ، چون هیچ یک از دو نوع ابر به تنهایی به بارش تبدیل نخواهد شد .

خدا کسی است که بادهای را وزان می سازد و بادهای ابرها را بر می انگیزند ، سپس خدا آن گونه که بخواهد ابرها را در آسمان می گستراند و آنها را به صورت توده هایی بالای یکدیگر انباشته و متراکم می دارد و (پس از تلقیح) تو می بینی که از لابلای آنها بارانها فرو می بارد . روم/۴۸

۶- کوهها : دانشمندان به تازگی پی برده اند که زمین حرکات سریع و گوناگونی دارد و گاهی از اوقات گازهای متراکمی که در اندرون آن ذخیره شده اند با شدت و همراه با انفجار از آن خارج می گردند . اگر کوهها نبودند قشر زمین دائماً در حال لرزش بود و زندگی بر روی آن غیر ممکن می شد .

کوهها همچون میخ قسمت اعظم آنها در دل زمین قرار دارند و زمین را از متلاشی شدن حفظ می کنند .

ابرها در اثر برخورد به کوهها برگشته و با ابرهای دیگر که دارای بار متضاد هستند برخورد کرده و تشکیل باران می دهند .

آیا ما زمین را جایگاه آماده ای (برای زندگی شما انسانها)
نساخته ایم و کوهها را میخ هایی (برای نگهداری زمین در برابر
فشار مواد درونی) ننموده ایم . نبأ/۷-۶

۷- انگشت نگاری : انسانها هر چند از نظر رنگ پوست ، نژاد ،
استعداد ، توانایی و ویژگیهای جسمانی شباهت هایی باهم دارند ،
اما از میان انسانهای اولین و آخرین هرگز دو کس را نخواهی یافت
که اثر انگشت آنها یکسان باشد ، چون اثر انگشت هر کس مختص
به خود او می باشد . حتی با سوزاندن پوست انگشتان ، در صورت
رشد مجدد پوست ، تغییری در اثر انگشت فرد ایجاد نخواهد شد و
امروزه این دانش در شناسایی هویت افراد بالاخص جنایتکاران
کاربرد زیادی دارد .

آیا انسان می پندارد که ما استخوانهای (پوسیده و پراکنده ی) او
را گرد نخواهیم آورد ، آری (آنها را گرد می آوریم) ما حتی می
توانیم سر انگشتان او را کاملاً همسان خودش بیافرینیم (و به حال
اول باز گردانیم) . قیامه ۴-۳

اعجاز قرآن در زمینه ی اخبار غیبی

۱- غلبه ی روم : قبل از هجرت مسلمانان به مدینه ، جنگی میان
روم و ایران در گرفت و در این جنگ رومیان شکست خوردند و این

حادثه سبب خوشحالی و شماتت مشرکان مکه شد که هم کیشان آنان (مشرکهای ایران) بر هم کیشان مسلمان (اهل کتاب) پیروز شده اند ...

خداوند متعال به منظور دلداری مسلمانان و اثبات اعجاز قرآن ، پیروزی رومیان بر ایرانیان را در کمتر از ۹ سال آینده مژده داد ...
أبی ابن خلف از مشرکان مکه به امید کذب این خبر غیبی با حضرت ابوبکر بر صد شتر شرط بندی کرد ... پس از ۷ سال مقارن با صلح حدیبه این خبر غیبی به وقوع پیوست و حضرت ابوبکر شترها را از وارثین ابی ابن خلف دریافت کرد و در راه خدا انفاق نمود ..

رومیان از ایرانیان شکست خورده اند (این شکست) در نزدیکترین سرزمین (به دیار عرب - نواحی شام - رخ داده است) و ایشان پس از شکستشان در مدت چند سالی پیروز خواهند شد . روم/۴-۲
۲- اختراع وسایل نقلیه :

و (خدا) اسب ها و استرها و الاغ ها را (آفریده است) تا بر آنها سوار شوید و زینتی باشند (که به دلهایتان شادی بخشند و خداوند چیزهایی را (برای حمل و نقل و طی مسافت ها) می آفریند که (شما هم اینک چیزی از آنها) نمی دانید ... نحل/۸

۳- سخن گفتن حیوانات : امروزه دانشمندان ثابت کرده اند که حیوانات علاوه بر زبان مادری ، یک زبان رسمی و بین المللی دارند که به کمک آن ، زبان همدیگر را می فهمند و در مواقع خطر از طریق این زبان ، همگان را از وجود خطر مطلع می کنند ...

(هنگامی که حضرت سلیمان و لشکریان به دره ی مورچگان رسیدند) مورچه ای گفت : ای مورچگان به لانه های خود بروید تا سلیمان و لشکریانش بدون اینکه متوجه باشند (ندانسته) شما را پایمال نکنند ... نمل/۱۸

چندان طول نکشید (که هدهد برگشت و) گفت من بر چیزی آگاهی یافته ام که تو از آن آگاه نیستی من برای تو از سرزمین سبأ یک خبر قطعی و مورد اعتماد آورده ام ... نمل/۲۲

قرآن مملو از اخبار غیبی ؛ همچون سرگذشت پیشینیان و حوادث و اتفاقاتی است که در زمان پیامبر (ص) به وقوع پیوسته و خداوند قبل از وقوع ، پیامبرش را از وجود آن حوادث مطلع ساخته و هم چنین حوادثی که تعدادی از آنها را علم ثابت نموده و بسیاری هم همچنان در پرده ی ابهام باقیمانده اند که ما به منظور اثبات اعجاز قرآن به همین اندک بسنده کردیم ...

ایمان به روز آخرت

ایمان به زندگی پس از مرگ ، یکی از مهمترین اصول و ارکان عقیده ی اسلامی است و علم و آگاهی از مراحل مختلف قیامت ، همراه با ایمان بدان ، منشأ تحرک و پویایی و عامل ایجاد تغییر در مسیر زندگی انسان خواهد بود .

یکی از اهداف بسیار مهم پیامبران در طول تاریخ ، آگاه کردن مردم از مرگ و بیدار کردن دلها و ترساندن آنها از عواقب شوم غفلت از آخرت و غرق شدن در لذایذ زودگذر دنیوی و بهره گیری از دنیا به عنوان مزرعه آخرت بوده است و ایمان به روز آخرت از چنان اهمیتی برخوردار است که پس از ایمان به خداوند در رأس همه ی امور قرار گرفته است .

بعد از توحید و ایمان به وحی و نبوت ، یکی دیگر از ارکان عقیده ی اسلامی ، ایمان به روز آخرت می باشد. بدین معنی که ما انسانها بعد از مرگ، دوباره زنده شده و در صحرای محشر در دادگاه عدل الهی حضور یافته ، مورد محاکمه و محاسبه قرار خواهیم گرفت و در نهایت نیکوکاران به پاس نیکیهایشان به بهشت می روند و بدکاران به سزای بدیهایشان روانه ی دوزخ می شوند...

مرگ

مرگ از جمله اموری است که برخلاف میل باطنی آدمی واقع می شود. و از اسراری است که انسان از درک حقیقت و چگونگی آن عاجز است و هیچ نیرویی قادر نیست در برابرش مقابله و مقاومت از خود نشان دهد. حقیقتی است غیر قابل انکار، که به همگان حمله ور می شود و تا قبض روح ننماید دست بردار نیست و از کسی باکی ندارد. خانه پادشاه و گدا، غنی و فقیر، ارباب و رعیت برایش یکسان است و هنگام وقوع لحظه ای تاخیر روا نمی دارد.

در تفسیر طبری آمده است هنگامی که، حضرت سلیمان در ایام کهولت بر اثر ضعف و پیری در محراب معبدش بر عصایش تکیه زده بود و مشغول ذکر و عبادت خداوند متعال بود، ناگاه شخصی در مقابلش پدیدار می گردد. حضرت سلیمان هم با لحن تندی او را مورد خطاب قرار می دهد که چرا بدون اجازه وارد شده ای؟ او هم می گوید: من کسی نیستم که نیاز به اجازه داشته باشم، تو و غیر تو برای من یکسان است من ملک الموتم و آمده ام تا جانت را بستانم ...

حضرت سلیمان با لحن متواضعانه ای می گوید : اگر ممکن است مرا لحظه ای رخصت ده تا امور مملکت به دیگری سپرده و با اهل خانه وداع نمایم .

ملک الموت گوید : نه تنها اجازه این کارها را نداری ، حتی اجازه نشستن هم نمی دهم بلکه باید ایستاده قبض روح شوی!!
حضرت سلیمان قبض روح می شود و در همان حال می ماند و دیگران می پندارند که او مشغول راز و نیاز است و کسی جرأت نمی کند به او نزدیک شود . تا بعد از مدتی موریانه عصایش را می خورد و آن حضرت نقش بر زمین می شود و می بینند که زمان بسیاری است که او فوت کرده است .

احوال آدمیزاد پس از مرگ

مرگ مسیری است خواه به اکراه و اجبار و خواه به رغبت و اختیار باید طی کرد. برای دلبستگان به دنیا دردِ فراق و جدایی از همگان، برآنها سخت عذاب دهنده است : جدایی از جسم ، از همسر ، از فرزندان ، از وطن ، از خانه و کاشانه ، از دوستان و اقوام ، از مال و ... غم و حسرت از دست دادن آن همه بر او سایه می افکند . همگان تنهایش می گذارند و رهایش می کنند در این

میان ، یگانه همراه وفادارش اعمالش است و تا او را به مقصد نهایی نرساند تنهایش نمی گذارد ...

مؤمن گرچه ممکن است از مرگ اکراه داشته باشد ، اما بعد از گذشت لحظاتی غم و اندوهش زدوده خواهد شد و هرگز تمایلی به بازگشت نخواهد داشت زیرا به زودی از نعمت های پروردگار برخوردار می شود ، و احساس غربت و دوری نمی کند.

پیامبر (ص) فرماید : همانا مرده کسانی که او را غسل می دهند و به گورستان حمل می کنند و در قبر می نهند، بخوبی می شناسد

عذاب قبر

انس (رضی الله عنه) گوید : در خدمت پیامبر(ص) از کنار قبرستانی عبور کردیم ، آن حضرت صدایی از قبری شنید و پرسید: این شخص کی مرده است؟ گفتند : در جاهلیت (قبل از بعثت) مرده است پیامبر(ص) خوشحال شد (چون دانست قبل از بعثت مسئولیتی متوجه وی نیست) و فرمود : اگر بیم آن نداشتم که اموات خود را دفن نکنید از خداوند طلب می نمودم که عذاب قبر را به شما بشنواند .

بی شک مردگان در قبرهایشان شکنجه می شوند و حیوانات صدای آه و ناله ی آنان را می شنوند .

همچنانکه خفته در خواب می بیند و می شنود و لذت می برد و عذاب می بیند ولیکن ما که از نزدیکترین کسان به او هستیم از وضع و حال او خبر نداریم ، عذاب قبر را هم ما احساس نمی نماییم.

عالم برزخ

برزخ عالمی را گویند که میان دنیا و آخرت قرار دارد ، و روح بعد از جدایی از جسم بدان عالم برده می شود ، و تا قیام قیامت در همانجا باقی می ماند .

پیامبر (صلی الله علیه وسلم) فرمود : مؤمن چون قبض روح شود، اهل رحمت از سوی پروردگار به استقبالش می آیند ، آنچنانکه برای مژده و بشارت در دنیا به استقبال کسی می رفتند . می گویند : به برادر خود لحظه ای فرصت دهید تا بیاساید ، او مرحله ی سختی را پشت سر نهاده است. پس از اومی پرسند : فلان مرد چه کرد ؟ و فلان زن چه کرد؟ آیا فلانی ازدواج کرد ؟ و چون از کسی پرسند که پیش از او مرده باشد و گوید ، قبل از من مرده است . گویند : “ اَنَا لِلَّهِ ” او را به محل عذاب سخت برده اند ...

پایان عالم هستی

همچنانکه هر مخلوق و موجود زنده ای اجل و پایانی دارد ، روزی هم فرا خواهد رسید که زنگ به آخر رسیدن عمر زمین به صدا در خواهد آمد . در قرآن از آن لحظه به عنوان ساعت موعود یاد شده است و زمان فرا رسیدن آن را کسی جز پروردگار عالمیان نمی داند .

علائم ساعت موعود

حذیفه ی غفاری (رض) گوید : با عده ای از اصحاب سرگرم بحث و گفتگو بودیم که پیامبر (صلی الله علیه وسلم) بر مجلس ما وارد شد و فرمودند : در چه موردی گفتگو می کنید ؟ گفتند : در مورد ساعت موعود پیامبر (ص) فرمود :

ساعت موعود فرا نمی رسد تا قبل از آن ده آیه ببینید . پس آن نشانه ها را نام برد و فرمود: دود ، آمدن دجال، خروج عیسی ابن مریم ، آمدن یاجوج و ماجوج ، و سه بار فرو رفتن زمین ، فرو رفتگی در شرق و یکی در غرب و دیگری در سرزمین حجاز ، و آخرین نشانه ، پدیدار شدن آتشی است از یمن که مردمان را بسوی محشرشان جمع می نماید ...

دجال :

دجال لقب شخصی است یهودی ، که ادعای الوهیت می نماید و پیروان زیادی دارد و اکثر پیروانش یهودی می باشند ، در احادیث پیامبر(صلی الله علیه وسلم) در باره ی او آمده است :

- دجال مردی است کوتاه قد که لنگان لنگان راه می رود و موهایش جعد و پیچیده و چشم چپش علاوه بر کوری صاف است و زبری و گودی در آن (قسمت چشم چپ) موجود نیست.

- هیچ شهر و دیاری نیست مگر اینکه دجال به آن وارد می شود ، جز مکه و مدینه ، در تمام مسیرها فرشتگان به صف ایستاده و مانع ورود دجال می شوند ، پس دجال در مکانی سنگلاخی در نزدیک مدینه فرود می آید و در این حال شهر مدینه ، سه بار پیایی به لرزه در می آید و هر آنچه کافر و منافق در شهر است ، از شهر خارج شده و به نزد دجال می روند.

خلافت مهدی:

در سالهای قبل از وقوع ساعت موعود ، از اهل بیت پیامبر (ص) نوزادی بنام محمد ابن عبدالله پا به عرصه ی وجود می گذارد که ایام جوانیش با حوادث ناگوار و فتنه های بسیار قرین است ، سرانجام مسلمانان با توجه به شایستگی هایش او را به عنوان پیشوای خود برگزیده و با وی بیعت می کنند و او هم یک حکومت

اسلامی جهانی تشکیل می دهد و جهان را پر از عدل و داد می نماید و مدت زمامداری وی هفت سال بطول می انجامد ، و سپس فوت می نماید .

نزول حضرت عیسی(ع):

حضرت عیسی (ع) قبل از پیامبر اسلام (صلی الله علیه وسلم) آخرین پیامبر اولوالعزمی است که در میان قوم بنی اسرائیل مبعوث شده است، و چون ندای توحید او مقام و منزلت اشراف یهود را به مخاطره انداخت ، نقشه قتل وی را کشیدند ، اما به اشتباه شخص دیگری را به دار آویختند ، و خداوند حضرت عیسی را از مکر یهود نجات داد، و بسوی خود بالا برد. و در زمان مهدی به زمین فرود می آید و با کمک وی حکومت اسلامی تشکیل می دهد.

حیوان سخنگو :

در زمانهای نزدیک به وقوع ساعت موعود جنبنده ای ظاهر می شود که با مردمان سخن می گوید و مردمان هم سخنان او را فهمیده و با او گفتگو می نمایند .

خروج یاجوج و ماجوج:

یاجوج و ماجوج موجودات و یا اقوام وحشی و جنایتکار بوده اند که در زمان ذی القرنین ، قوم همسایه آنها از حملات وحشیانه و شبیخونهایشان به تنگ آمده وشکایت نزد ذی القرنین بردند . ذی

القرنین هم سد محکمی میان آنها و یاجوج و ماجوج بنا کرد تا از حملات آنها جلوگیری نماید . هیچ کس از محل ساخت سد و محیط زیست یاجوج و ماجوج خبر ندارد، اما در دورانهای نزدیک به ساعت موعود سد را شکسته و به جهانیان حمله ور می شوند .

فرو رفتگی و حرکات طبقات زمین:

قبل از وقوع قیامت سه زمین لرزه شدید و پی در پی و فراگیر ، در مشرق و مغرب و شبه جزیره عربستان روی میدهد و زمین مردمان بسیاری را به درون خود فرو می برد.

آتش سوزی بزرگ:

آتشی در سرزمین حجاز برافروخته شود بطوری که (در اثر شدت شعله های آن) گردن شتر (در شب تاریک) در بُصری دیده می شود.

نسیم یمنی:

خداوند نسیمی از یمن بر می انگیزد و هر مؤمنی که به اندازه ذره ای ، ایمان در قلبش موجود باشد ، آن را استشمام نماید ، قبض روح می شود. در این هنگام در روی کره ی زمین کسی را نخواهی یافت که کلمه « الله » را بر زبان آورد .

وقوع ساعت موعود

اولین نشانه ی وقوع ساعت موعود ، طلوع خورشید از مغرب است در آن حال همه ی مردمان ایمان می آورند ولیکن اگر قبلاً مؤمن نبوده باشند ، ایمان آنها در آن حال سودی به حال آنها نخواهد داشت .

پس از آن ، عذابهای سخت و پی در پی بر کفار نازل می شود و ترس و وحشت همگان را فرا می گیرد...

- آسمان شکافته می شود ، خورشید در هم پیچیده می شود ، ستارگان تیره و تار می گردند و فرو می افتند و از هم می پاشند و دریاها سراسر برفروخته می گردند و منفجر می شوند زمین سخت به تکان و لرزه انداخته می شود. و کوهها سخت درهم کوبیده می شوند و ریزه ریزه می گردند . و به صورت گرد و غبار پراکنده در می آیند.

دمیدن در صور

صور شیپوری است در دست اسرافیل ، یکی از فرشتگان مقرب الهی ، که در آخر زمان بعد از وقوع تمام رویدادها و حوادث به امر خداوند در صور می دمند و هر موجود زنده ای (جن و انسان و حیوان و فرشته و...) که در آسمانها و زمین موجود است ، جز کسانی که خداوند بخواهد همه می میرند .

ساعت موعود در حالی فرا می رسد که دو نفر در حال معامله لباسند و آن را در بین خود پهن کرده اند ، پس آن لباس نه به فروش می رسد و نه جمع می شود . و در حالی آن لحظه هولناک فرا می رسد که مردی لیوانی شیر در دست دارد و می خواهد از آن بنوشد پس هرگز از آن نمی نوشد . و مردی لقمه ی غذا به طرف دهانش بالا می برد اما هرگز آن را نمی خورد . به ناگاه همگان در همان حال می میرند .

دمیدن در صور برای بار دوّم

بعد از آنکه همه ی آدمیان و کلیه ی موجودات زنده ، به امر خداوند هلاک شدند و حتی یک موجود زنده هم در قید حیات باقی نماند و سکوت مطلقى بر جهان سایه می افکند . کسی جز الله جل جلاله نمی داند این سکوت مطلق چندین سال به طول می انجامد ... پس از گذشت سالهای بسیار ، خداوند متعال بارانی بر زمین فرو می باراند ، که با ریزش آن بهار مردگان آغاز می شود و همه ی مردگان ، همچون گیاهان ، سر از دل خاک بیرون آورده ، به صورت کالبدهای بی روح و جان همچون سربازان ، به حالت خبردار روی زمین قرار می گیرند.

به امر خداوند متعال ، اسرافیل زنده شده و برای بار دوم در صور می دمدم ناگاه با بازگشت روحها به جسم ها همگان زنده شده و بسوی محشر رهسپار می شوند .

حشر آدمیان

به امر خداوند متعال همگان لخت و عریان و پابرنه در صحرای محشر جمع می شوند . در آن روز خورشید نزدیک و نزدیکتر شده و گرما و حرارتش چندین برابر می شود و مردمان به قدر اعمال ناپسند خود ، در عرق خود غرق می شوند پس بعضی تا قوزک پا و بعضی تا زانو و بعضی تا کمر و بعضی کاملاً در عرق ، غرق می باشند ....

در چنان روز سختی که مردمان در اثر شدت گرما و تشنگی و گرسنگی سالهای بسیار در عذابند و کودکان پیر می شوند ، افراد زیر به سبب اعمال نیک خود در پناه خداوند متعال محفوظ و در زیر سایه عرش الهی در آرامش و آسایش اند :

۱- پیشوای دادگر

۲- جوانی که در عبادت خدا ایام جوانی را سپری کرده است.

۳- مردی که قلبش معلق و وابسته به مساجد باشد

۴- دوکس که بخاطر محبت خداوند دوست شوند و بخاطر خدا از هم جدا شوند .

۵- کسی که مخفیانه در راه خدا انفاق کند بطوری که دست چپش نداند که دست راست انفاق کرده است .

نامه اعمال

از روزی که انسان به حد تکلیف شرعی (بلوغ) می رسد تا لحظه ای که جان می سپارد . دو فرشته مأموریت ثبت و ضبط اعمال او را به عهده دارند، و هر آنچه گوید و شنود و نیت کند و انجام دهد در نامه ی اعمالش ثبت و ضبط می گردد . در آن روز نامه ی اعمال هر کس را به دست خودش می دهند و هر کسی آنچه را از نیکی و یا بدی انجام داده است حاضر و آماده می بیند.

سیمای مجرمان در روز قیامت

گناهکاران با قیافه هایشان شناخته میشوند ، و ایشان با سرها و پاها گرفتار می شوند (فرشتگان سرها و پاهایشان را می گیرند و می کشند).

سیمای سخن چینان: هرکس در دنیا دو رو بوده باشد در روز قیامت دو زبان آتشین دارد .

سیمای غیبت کنندگان: از دهنشان بوی متعفن و بسیار بدی می آید و به شدت همگان از او می گریزند .

سیمای قاتل: مقتول در روز قیامت یقه قاتل را می گیرد و در مقابل تمام مردم او را بسوی دادگاه الهی می کشد و می گوید: پروردگارا از این بپرس؛ چرا مرا کشته است .

سیمای حسودان: در روز قیامت همان چیزی که بدان بخل ورزیده اند کوچک شده اما با همان سنگینی که داشته به گردنش آویزان می گردد .

سیمای عالم بی عمل: « در روز محشر روده های عالمان بی عمل روی زمین کشیده می شود و اهل محشر بر روی آنها می گذرند ، چون از آنها پرسیده می شود چرا چنین حالی دارید ؟ گویند : دیگران را امر به نیکی می کردیم و خود انجام نمی دادیم و از بدی باز می داشتیم ولی خود مرتکب می شدیم »

آغاز محاسبه و محاکمه

بعد از گذشت مدتی که مردمان در صحرای محشر هستند به ناگاه فرشتگان از آسمان فرود می آیند و صف های مرتب و منظمی تشکیل داده و یک صدا می گویند : « سُبْحَانَ ذِي الْعِزَّةِ وَ الْجَبْرُوتِ ، سُبْحَانَ ذِي الْمُلْكِ وَ الْمَلَكُوتِ ، سُبْحَانَ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ ، سُبْحَانَ الَّذِي يُمِيتُ الْخَلَائِقَ وَ لَا يَمُوتُ » و

حاملان عرش ، عرش پروردگار را به صحنه محشر می آورند و سپس خداوند متعال به صحرای محشر شرفیاب می شود :

خداوند متعال خطاب به اهل محشر فرماید :

ای انسان ! چه چیز تورا در برابر پروردگار بزرگوارت مغرور ساخت پروردگاری که تو را آفرید و همه نعمت های جهان را در اختیار تو قرار داد . چرا از فرمان او سرپیچی کردی ؟

ای آدمیزادگان ! مگر من به شما سفارش نمودم و امر نکردم که شیطان را اطاعت نکنید ، چرا که او دشمن آشکار شما است.^ج

امروز هر کسی در برابر کاری که کرده است جزا و سزا داده می شود هیچگونه ستمی امروز وجود نخواهد داشت ...

خداوند متعال محاکمه را شروع می نماید و ابتدا پیامبران و سپس محاسبه دیگر اقشار آغاز می شود . جبرئیل مردمان را با صدای بلند آواز دهد : ای فلان پسر یا دختر فلان در موقف محاکمه حاضر شو . پس اگر از حضور امتناع ورزد ، فرشتگان کشان کشان او را به پشت میز محاکمه می برند .

پیامبر (ص) فرماید: کسی از شما نیست مگر اینکه در روز قیامت با خداوند متعال شخصاً سخن خواهد گفت ، در حالی که میان او و پروردگارش کسی مترجم نیست .

صفت میزان

میزان به معنی سنجیدن و وزن نمودن می باشد . در روز قیامت بعد از تحویل و رؤیت نامه ی اعمال ، نیکیها و بدیهای هر مؤمن و مجرمی با ترازوی الهی سنجیده می شود و هر مؤمنی بنا به میزان اعمال صالحش مقامات سعادت را در بهشت دارا می شود ، و هر مجرمی بنا به میزان اعمال ناروایش جایگاهش در طبقات دوزخ معین می شود .

پس از سنجش اعمال و پایان محاکمه و محاسبه مردمان سه گروه می شوند :

۱- کفار ، مشرکین و منافقین : اینان چون دشمن خدا و دین خدا بوده اند برای همیشه در دوزخ معذب خواهند بود .

۲- انبیاء ، صدیقین، شهدا و صالحین : اینان کسانی بوده اند که دامن خود را به گناه نیالوده اند و عمر خود را در تبلیغ و دعوت و عبادت و پرهیزکاری سپری کرده و اهل قیام اللیل بوده اند، اینان در کمال آسایش و آرامش برای همیشه در بهشت خواهند بود.

۳- مرتکبین اعمال نیک و بد : کسانی اند که اعمال بد آنان از نیکیهایشان سنگین تر بوده است و باید به میزان جرمشان در دوزخ حساب پس دهند و پس از آن از دوزخ خارج خواهند شد .

قصاص

قصاص ؛ عبارت است از دادن حق به ذی حق ، و گرفتن حق مظلوم از ظالم . در روز قیامت بعد از سنجش اعمال نوبت به قصاص می رسد.

پیامبر(صلی الله علیه وسلم) در ارتباط با قصاص خطاب به اصحاب فرمود : آیا می دانید مفلس کیست؟ گفتند : در میان ما مفلس کسی است که پول و سرمایه ای ندارد . پیامبر (ص) فرمود : همانا مفلس امت من کسی است که روز قیامت با نماز و روزه و زکات می آید ، اما کسانی را اذیت کرده و کسانی را دشنام داده و مال عده ای را به ناحق پایمال کرده و خون عده ای را به ناحق ریخته و عده ای را مورد ضرب و شتم قرار داده است . پس از حسنات او به صاحبان حق داده می شود و اگر حسناتش کافی نبود ، سزای گناه صاحبان حق بر او تحمیل می شود و سپس در آتش افکنده می شود ...

پل صراط

« صراط پلی است بر روی دوزخ ، که باید همگان از روی آن پل بگذرند . این پل برای کفار و مشرکین از مو باریکتر و از الماس برنده تر است ، اما اهل ایمان با توجه به میزان تقوا و اخلاص خود از روی پل می گذرند ، پس برخی همچون برق و بعضی چو باد و

بعضی با سرعت اسب و بعضی هم بطریق معمولی و بعضی دیگر به سختی می گذرند. بر روی پل و کناره های آن خارهای آهنی قلاب مانندی آویزان است که مأمور به گرفتن و زخمی نمودن اهل شقاوت می باشند و هر آنکه گرفتار شود به عمق دوزخ پرت می گردد ... »

ورود به دوزخ

پس از پایان محاکمه و محاسبه ، همگان وارد دوزخ می گردند و مناظر هولناک و عذابهای سخت را مشاهده می نمایند ، سپس پرهیزگاران نجات یافته و ستمگران ذلیلانه در آن رها می شوند.

روز فصل و جدایی

پس از ورود به دوزخ فرمان خداوند متعال دالّ بر جدایی نیکوکاران از بدکاران بر مردمان قرائت می شود . کاروان مؤمنان با شادمانی دسته دسته بسوی بهشت رهسپار می شوند و گناهکاران و کافران در میان شعله های سوزان آتش باقی می مانند . در آن روز ستمکار هر دو دست خویش را (از شدت حسرت و ندامت) به دندان می گزد و می گوید : ای کاش با رسول خدا راه (بهشت را) برمی گزیدم . ای کاش من فلانی را به دوستی نمی گرفتم. بعد از آنکه قرآن (برای بیداری و آگاهی) به دستم رسیده بود، مرا گمراه (و از حق منحرف و منصرف) کرد...

ورود نیکو کاران به بهشت

بعد از دیدار از دوزخ ، نیکوکاران در کمال مسرت و شادی بسوی بهشت رهسپار می شوند ، چون به درِ بهشت می رسند ، نگهبانان بهشت به استقبال آنها آمده و به آنها خوشامد می گویند مؤمنان به محض ورود به بهشت سپاس و ستایش خداوند را بجا می آورند .

پیامبر (ص) در باره ی درهای بهشت فرمود : بهشت هشت در دارد پس هر کس که از اهل نماز بوده باشد برای دخول به بهشت از باب الصَّلوه فرا خوانده شود. و هر کس از اهل روزه باشد از باب روزه که بابُ الرِّیَان نام دارد فرا خوانده می شود . و هرکس از اهل زکات و صدقه باشد از باب صدقه فرا خوانده شود. و هر کس از اهل جهاد باشد از باب جهاد فرا خوانده شود.

حوض های بهشت

مؤمنین که مراحل بسیار سخت و جانکاه صحرای محشر و مراحل بعد از آن را پشت سر نهاده و مسافت بسیار زیادی را طی کرده اند ، آنچنان خسته و تشنه اند که بعد از ورود به بهشت همگان در اطراف چشمه ی بسیار بزرگ حوضُ الْمَوْرُود و انشعابهای فراوان آن و هر امت در صف های منظم پشت سر پیامبران خود ،

گرد هم می آیند که آبش سفیدتر از شیر ، شیرین تر از عسل و نسیمش خوشبوتر از مُشک و لیوانهایش همچون ستارگان آسمانند ، هر آنکه از آب آن بنوشد هرگز تشنه نمی شود .

کاخها و اتاقهای بهشت

بعد از آنکه مؤمنین آب شیرین و گوارا نوشیدند و لحظاتی استراحت کردند ، پس بسوی منزل های خود در بهشت رهسپار می شوند. و هرکس خانه ی بهشتی را بهتر از خانه ی دنیوی خود می شناسد .

درختان و میوه های بهشت

نعمت های دیگری که خداوند در کنار کاخهای مجلل بهشت برای نیکو کاران مهیا کرده است ، درختان سرسبز و بلند با تنه های طلایی و میوه های شیرین و متنوع و لذتبخشی است که در کنار آنها سبزه زار ها و گلستانهایی است با گلهای رنگا رنگ و ریاحین خوشبو و عطر آگین بهشتی و باغ و بوستانهای زیبایی است که در کنار آنها نهرها و جویبارهایی روان و جاری است که این زیبایی و دلربایی را پرندگان خوش آواز بهشتی کامل می کنند ... پرهیزگاران در کمال مسرت و شادمانی با همسران خود بسوی بوستانها روان می شوند و در حالی که آواز پرندگان و صدای جویبار

و آبشارها آنها را به وجد می آورد در سایه ی درختان معطر بهشتی بر روی مبله‌های ابریشمی و زرین به اتفاق هم میوه و شراب به همدیگر تعارف می کنند ، میوه هایی که نه زحمت چیدن دارند و نه زحمت پوست کندن ، تنها کافی است به آنها اشاره شود از شاخه درختان جدا شده و در ظرفهای زرین روی میزها قرار می گیرند که خوردن آنها موجب افزایش سرور و شادمانی آنها می شود .

اوصاف اهل بهشت

مؤمنان در حالی به بهشت وارد می شوند که همه ی آنان شاد و شاداب و در سنین بین ۳۰ تا ۳۳ سال می باشند و آنانکه در دنیا بعضی اوصاف و ویژگیهای خاص روانی و جسمانی و اخلاقی نامطلوب داشته اند با داخل شدن به بهشت ، همه ی ضعف ها بر طرف شده و در کمال سلامتی جسمی و روحی و کمال اخلاقی به بهشت پروردگار وارد می شوند .

بدن اهل بهشت صاف و بدون مو و چشمان آنها درشت و سیاه است ، هرگز جوانیشان از بین نمی رود و لباسهایشان کهنه نمی شود . هر آن کس از اهل بهشت خردسال و سالخورده مرده باشد ، در بهشت جوانی سی ساله خواهد شد و هر گز به عمرش افزوده نمی شود. و اگر آرزومند دیدار یکدیگر شوند پس تخت یکی

از آنان سوی تخت دیگری به پرواز در می آید و او را به نزد دوستش می برد و در کنار هم می نشینند و درباره ی آنچه که در دنیا بر آنها گذشته است سخن می گویند . پس یکی از آنان گوید : ای برادر فلان روز را بخاطر داری که خداوند متعال را عبادت کردیم و او هم امروز ما را مورد عفو و مغفرت قرار داد...

غذاهای بهشت

خداوند متعال برای مؤمنین و بندگان پرهیزگار و مقرب خود ، بهشت را به نیکوترین شیوه آراسته است ، و اهل بهشت هر آنچه آرزو کنند برایشان از قبل آماده شده است. و در آخرت برای شما هر چه آرزو کنید هست ، و هر چه بخواهید برایتان فراهم است. پیامبر (ص) در این باره می فرماید : گاه تو در بهشت پرنده ای را می نگری و (خوردن) آن را آرزو می کنی ، پس (با یک اشاره) بریان شده پیش تو می افتد .

نوشابه های بهشت

آنانکه در دنیا از نوشیدن هر گونه نوشیدنی حرام و مست کننده ای پرهیز کرده اند . برای آنان نوشابه ها و نوشیدنی های لذتبخش و نشاط آوری مهیا شده است که نوشیدنش علاوه بر لذت ، آدمی را به وجد و نشاط می آورد .

جواهرات و لباسهای بهشتی

مردانی که در دنیا بخاطر رعایت موازین شرعی از استعمال جواهرات و لباسهای حریر و ابریشمی پرهیز کرده اند و همچنین زنانی که بخاطر فقر و تنگدستی و یا انفاق مال خود در راه خدا و رعایت موازین اسلامی از اسراف و استعمال بیش از حد زینت آلات و جواهرات خود داری کرده اند ، خداوند متعال آنان را از نعمتهای بهشت کامیاب خواهد ساخت.

پیامبر (ص) در این باره می فرماید: بر سر ایشان تاجهایی است که کوچکترین مروارید آن میان مشرق و مغرب را روشن می کند.

کشاورزی در بهشت

گاه شخص مؤمن در بهشت آرزوی کشاورزی می کند ، از خداوند اجازه می گیرد تا در بهشت کشاورزی کند. خداوند متعال هم به او می گوید : آیا آنچه که به تو داده ام برایت کافی نیست؟ و آرزوهایت را برآورده نمی نماید؟ شخص مؤمن گوید : پروردگارا ، چرا کافی است . اما من کشاورزی و زراعت را دوست دارم . پس بذر می پاشد و به هر شیوه ای که آرزو کند مزرعه اش همان گونه خواهد بود که او می خواهد.

همچنین پیامبر(ص) در باره آرزوی فرزند داشتن در بهشت فرمود:

هنگامی که مؤمن در بهشت آرزوی فرزند نماید حامله شدن و وضع حمل و سن و سالش ، در عرض ساعتی آنچنانکه او می خواهد ، می شود

وسایط نقلیه و سواری

یکی از بزرگترین آرزوهای بشر در هر دوره ای از ادوار تاریخ ، میل به سواری و پرواز در آسمانها بوده است ، در همین راستا یکی از اصحاب از پیامبر (صلی الله علیه وسلم) می پرسد : ای رسول خدا (صلی الله علیه وسلم) آیا در بهشت اسب هم هست ؟ فرمود : اگر خداوند متعال تو را وارد بهشت نماید به تو اسبی از یاقوت می دهند که دو بال دارد و هر جا خواستی بروی بر آن سوار می شوی . صحابی دیگر پرسید : ای رسول خدا(ص) آیا در بهشت شتر هم هست ؟ فرمود اگر خداوند تو را وارد بهشت کند هر آنچه دلت بخواهد و چشمت از آن لذت ببرد ، برای تو هست...

بازار های بهشت

در بازار های دنیا فقط کالاهای مادی یافت می شود ، اما در بازار های بهشت از کالاهای مادی و معنوی هر آنچه که تمنا کنی ، بدون پرداخت پول خواهی یافت ... در بهشت بازاری است بدون خرید و فروش و معامله . و در آن فقط اشکال و قیافه هایی از مردان و زنان وجود دارند و شخص بهشتی هر کدام از آن اشکال را آرزو کند به همان شکل و قیافه در می آید .

آتش جهنم

رَبَّنَا ءَاتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا

عَذَابَ النَّارِ ﴿٢٠١﴾ بقره/ ۲۰۱

پروردگارا در دنیا به ما نیکی رسان و در آخرت نیز به ما نیکی عطا فرما، و ما را از آتش (دوزخ محفوظ) نگاهدار.

پیامبر (ص) درباره شدت گرما و درجه حرارت آتش دوزخ فرمود: آتش شما، همین آتشی که بنی آدم بر می افروزد یک هفتادم آتش جهنم گرما و حرارت دارد.

آتش جهنم علاوه بر اینکه از لحاظ درجه حرارت با آتش دنیوی تفاوت دارد، فاقد نور و روشنایی است.

طبقات دوزخ

بعد از پایان محاکمه و صدور حکم قطعی، دوزخیان گروه گروه بسوی دوزخ رانده می شوند، مأموران دوزخ با تند خویی، درها را بر روی آنها می گشایند و آنها را به دوزخ می افکنند.

دوزخ هفت در دارد و هر در به طبقه ای از طبقات آن راه دارد و هر در و هر طبقه به گروهی خاصی اختصاص دارد:

۱- **درک** : این طبقه پایین ترین و پست ترین و بدترین طبقه دوزخ است و سخت ترین عذاب به اهل این طبقه که منافقین می باشند اختصاص دارد .

۲- **لظی** : این طبقه به کسانی اختصاص دارد که به مظلومین آزار و اذیت رسانده اند .

۳- **حطمه** : این طبقه به تهمت زندگان به مردان پاک و زنان عفیفه و پاکدامن ، و عیب جویان و مال اندوزان اختصاص دارد.

۴- **سقر** : این طبقه به ترک کنندگان نماز و زکات و به کفار و کتمان کنندگان حقایق و منکرین آیات خداوند اختصاص دارد.

۵- **جحیم** : این طبقه به کسانی اختصاص دارد که زندگی زود گذر و بی ارزش دنیا را به حیات پر برکت و دائمی آخرت برتری داده و آن را برگزیده اند ، اینان پیوسته در فکر آسایش و رفاه و خوردن و خوابیدن و خوشگذرانی و شهوترانی بوده اند و تکالیف و اوامر خداوند را سبک شمرده اند .

۶- **سعیر**: این طبقه به کسانی اختصاص دارد که با آگاهی از دستورات خداوند بجای پیروی از احکام اسلام ، از مکاتب کفر و الحاد تبعیت ، و از مشرکان و اهل فسق و فجور تقلید کرده اند .

۷- **هاویه** : این طبقه به کسانی اختصاص دارد که بخدا و روز آخرت ایمان داشته اند ، اما به سبب سهل انگاری و ضعف ایمان ، کمتر در فکر تدارک توشهٔ سفر آخرت خود بوده اند . به همین سبب از رسیدن به سرمنزل سعادت باز می مانند و راهی دوزخ می شوند تا توان سهل انگاریهای خود را بپردازند .
آتش ، کسانی از آنها را تا قوزک پا فرا گرفته و کسانی را تا زانوها و کسانی را تا کمر و کسانی را تا گردن و کسانی را تا گلوگاه آتش فرا گرفته است .

اوصاف دوزخ

پیامبر(ص) درباره ی ضخامت دیوارهای دوزخ فرمود : اطراف دوزخ چهار دیوار محکم و ضخیم کشیده شده است که ضخامت هرلایه دیوار آن مسافت چهل سال راه است . و به اندازه ی مسافت هفتاد سال راه ، عمق دارد .

در دوزخ صداهای وحشتناک و زندانهای تنگ و تاریکی وجود دارد و آن صداها چنان آزار دهنده اند که چون اهل دوزخ آنها را هر لحظه می شنوند ، آرزوی مرگ خود را برند اما برای آنها مرگی نخواهد بود .

فرشتگانی بر آن گمارده شده اند که خشن و سختگیر و زورمند و توانا هستند . از خدا در آنچه بدیشان دستور داده است

نافرمانی نمی کنند . و همان چیزی را انجام میدهند که بدان مأمور هستند .

اوصاف اهل دوزخ

گناهکاران در حالی که به شدت تشنمه هستند به سوی جهنم رانده می شوند و با آتش جهنم سوزانده می شود و در آن آتش نه می میرد و نه زنده شمرده می شود . و هنگامی که پوست بدن اهل دوزخ در اثر حرارت ذوب میشود چون عصب ها هم از بین می روند ، دیگر فرد احساس درد نمی نماید ، اما بلافاصله پوست جدید دیگری رویانده می شود تا احساس عذاب بیشتر بکند .

شعله های آتش دوزخ صورتهای ایشان را فرا می گیرد ، بر اثر شدت حرارت آتش ، لب زبرین برگردانده شده و تا وسط سرش می رسد و لب زیرین آویزان شده و تا نافش را فرا می گیرد .

کافران جامه هایی از آتش برای آنها بریده و دوخته شده است و از بالای سرهایشان بر آنان آب بسیار گرم و سوزان ریخته می شود .

و با غل و زنجیر همراه با شیاطین به همدیگر بسته می شوند. و هر زمان که دوزخیان بخواهند خویشتن را از غم و اندوه عظیم آتش برهانند ، و از آنجا بیرون بیایند با گرزهای آهنین بدان برگردانده شوند و بدیشان گفته شود عذاب سوزان را بچشید.

کمترین و خفیف ترین عذاب اهل دوزخ در روز قیامت ، عذاب کسی است که در زیر پاهایش دو آتشدان قرار داده اند که در اثر آن مغز سرش در حال غلیان است .

دوزخیان گویند : پروردگارا ! بیرونمان بیاور تا کارهای شایسته ای انجام دهیم که جدای از کارهایی باشد که قبلاً می کردیم .

- در پاسخ به آنها گفته می شود : آیا به شما بدان اندازه عمر ندادیم که در آن هر کس که بخواهد بیدار و هوشیار شود ، کافی و بسنده باشد ؟ و آیا پیامبران و تبلیغ کنندگان دین به پیش شما نیامد؟ پس بچشید ، اصلاً برای ستمگران یار و یآوری نیست .

غذا و نوشیدنی های اهل دوزخ

۱- زقوم، همچون فلز گداخته در شکمها می جوشد . آن چنان متعفن است که اگر قطره ای از زقوم بر کره زمین فرو افتد ، زندگی را بر اهل زمین ناگوار می نماید .

۲- ضریع (میوه خاردار) ۳- غسلین (خونابه ، چرک و کثافات)

۴- صدید (آبی متعفن) ۵- حمیم ، آبی است جوشان و سوزان

که بر فرق سر دوزخیان ریخته می شود و به درون بدنشان نفوذ می کند و هر آنچه در شکم دارند ، پاره پاره و ذوب می کند و از دُبرش بیرون می ریزد .

گفتگوی اهل بهشت و جهنم

بهشتیان دوزخیان را ندا می دهند که ما آنچه را پروردگاران به ما وعده داده بود همه را حق یافته ایم ، آیا شما هم آنچه را پروردگارتان به شما وعده داده بود حق یافته اید؟ می گویند: بلی ! ندا دهنده ای در میانشان ندا در می دهد که نفرین خدا بر ستمگران باد.

اهل دوزخ فرصت را غنیمت شمرده و امیدوارانه ادامه می دهند : دوزخیان ، بهشتیان را صدا می زنند که مقداری از آب یا چیزهایی که خداوند قسمت شما فرموده است به ما عطا کنید ، بهشتیان می گویند : خداوند آب و نعمت های بهشت را بر کافران قدغن کرده است .

طلب یاری اهل دوزخ

اهل دوزخ چون از بخشش بهشتیان نا امید می شوند و از عذاب دوزخ به تنگ می آیند ، سوی مأموران دوزخ رفته و ذلیلانه می گویند : شما از پروردگارتان درخواست کنید که یک روز عذاب را از ما بردارد .

مأموران هم گویند : آیا پیغمبران شما آیه های روشن و دلایل آشکاری را برای شما نمی آوردند ؟

گویند: بلی ، فرشتگان می گویند : پس خودتان درخواست کنید پس از دست ما برای شما کاری بر نمی آید .

بعد از نا امیدی از مأموران ، مالک ، رئیس دوزخ ، را طلب می کنند و ذلیلانه به او می گویند : ای مالک از پروردگارت بخواه که ما را بمیراند و نابود کند .

مالک در جواب گوید : شما اینجا می مانید و مرگ و نابودی در کار نیست .

دوزخیان بعد از نا امیدی از همگان با خود گویند : چرا پروردگاران را که خالق و قادر و ارحم الراحمین است یاد نکنیم؟ برآستی که ما بسیار ستمکار بوده ایم که در دنیا هر گز خداوند را یاد نکرده ایم ، حال وقت آن رسیده است که او را یاد کرده و به او پناه ببریم . پس با شرم و خجلت گویند پروردگارا ! بدبختی ها (که ناشی از انجام معاصی بود) بر ما چیره گشته بود ، و ما مردمان گمراهی بودیم . پروردگارا ! ما را از آتش دوزخ بیرون بیاور و اگر (بعد از این به کفر و عصیان) برگشتیم ما ستمگر خواهیم بود (و مستحق هر گونه عذابی)...

خداوند خطاب به آنها گوید : مگر آیات من بر شما خوانده نمی شد و شما آنها را دروغ می نامیدید؟

بتمرگید در آن! و با من سخن مگوئید. (مگر فراموش کرده اید در دنیا) گروهی از بندگان من می گفتند : پروردگارا ! ایمان آورده ایم پس ما را ببخش و به ما رحم بفرما ، و تو بهترین رحم کنندگان هستی . شما ایشان را به باد تمسخر می گرفتید ، تا آنجا که سرگرم شدن به تمسخر ایشان ، ذکر و عبادت مرا از یادتان برده بود ، و کارتان همیشه خندیدن بدانان بود و بس . مؤمنون/ ۱۱۰-۱۰۵

خاتمه

در خاتمه خواننده گرمی را به باور راستین به آخرت ، تدارک زاد و توشه بهتر و بیشتر ، تفکر درباره مرگ و تدبیر درباره این فرموده توصیه می نمائیم .

خداوند متعال فرماید :

بر بنده ام دو ترس و دو امنیت در دنیا و آخرت مقرر نداشته ام . پس اگر کسی در دنیا نسبت به دستورات من بی پروا بوده باشد ، در آخرت در ترس و عذابش خواهم افکند . و اگر در دنیا از محاکمه و محاسبه اخروی در بیم و هراس بوده باشد، در آخرت او را در آرامش و امنیت قرار می دهم .

« رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ »

منابع و مأخذ

تفسير نور	دکتر خرم دل
تاج الاصول وسائر کتب حديث	احاديث نبوی
احياء علوم الدين	امام محمد غزالي
دورنمای رستاخيز جهان	سيد قطب
عقيده الاسلاميه	حبنکه ميدانی
روح الدين الاسلامی	طبّاره
مبادی اسلام و فلسفه احکام	امام مودودی
اليوم الاخر في ظلال القرآن	احمد فائز
ماذا بعد الموت	شاكر عبد الجبار
يوم القيامة	عبدالرزاق نوفل
القيامة رأى العين	محمد محمود الصّواف
تعاليم اسلام	علامه طنطاوى